

Project Group

“Restatement of European Insurance Contract Law”

Established by:

Prof. Dr. *Fritz Reichert-Facilides* (†), LL.M., Innsbruck

Chairman:

Prof. Dr. *Helmut Heiss*, LL.M., Zurich

www.restatement.info

DRAFT

COMMON FRAME OF REFERENCE

CHAPTER III, SECTION IX

INSURANCE CONTRACT

Polish

Private translation

by *Dariusz Fuchs*

Status 1 August 2009

**ZASADY EUROPEJSKIEGO
PRAWA UBEZPIECZEŃ
(ZEPU)**

Część 1

Postanowienia wspólne dla wszystkich rodzajów umów ubezpieczenia objętych zasadami europejskiego prawa ubezpieczeń (ZEPU)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Sekcja pierwsza

Stosowanie ZEPU

Artykuł 1:101 Zakres stosowania

Artykuł 1:102 Opcyjność stosowania ZEPU

Artykuł 1:103 Obligatoryjność stosowania ZEPU

Artykuł 1:104 Wykładnia

Artykuł 1:105 Prawo krajów członkowskich i zasady ogólne

Sekcja druga

Przepisy ogólne

Artykuł 1:201 Umowa ubezpieczenia

Artykuł 1:202 Słowniczek

Artykuł 1:203 Język i wykładnia dokumentów

Artykuł 1:204 Odbiór dokumentów: ciężar dowodu

Artykuł 1:205 Forma oświadczeń

Artykuł 1:206 Domniemanie wiedzy

Artykuł 1:207 Zasada równego traktowania

Sekcja trzecia

Egzekucja

Artykuł 1:301 Nakaz

Artykuł 1:302 Pozasądowe sposoby rozstrzygnięcia sporów

Rozdział 2

Zawarcie umowy ubezpieczenia

Sekcja pierwsza

Przedkontraktowy obowiązek ubezpieczającego udzielenia informacji

Artykuł 2:101 Powinność deklaracji ryzyka

Artykuł 2:102 Naruszenie

Artykuł 2:103 Wyjątki

Artykuł 2:104 Naruszenie z winy umyślnej

Artykuł 2:105 Dodatkowe informacje

Sekcja druga

Przedkontraktowe obowiązki ubezpieczyciela

Artykuł 2:201 Dokumenty przedkontraktowe

Artykuł 2:202 Obowiązek wskazania różnic między oczekiwaną a proponowaną treścią umowy

Artykuł 2:203 Obowiązek wskazania początku ochrony

Sekcja trzecia

Zawarcie umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:301 Sposób zawarcia umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:302 Odwołanie złożonego wniosku ubezpieczeniowego

Artykuł 2:303 Prawo odstąpienia

Artykuł 2:304 Klauzule abuzywne

Sekcja czwarta

Ochrona tymczasowa i ochrona udzielana przed zawarciem umowy

Artykuł 2:401 Ochrona udzielana przed zawarciem umowy (ochrona wsteczna)

Artykuł 2:402 Tymczasowa ochrona ubezpieczeniowa

Artykuł 2:403 Czas trwania tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej

Sekcja piąta

Dokument ubezpieczenia

Artykuł 2:501 Treść

Artykuł 2:502 Różnice treści

Sekcja szósta

Czas trwania umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:601 Czas trwania umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:602 Klauzula prolongacyjna

Artykuł 2:603 Zmiana treści umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:604 Wypowiedzenie umowy w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Sekcja siódma

Obowiązki informacyjne ubezpieczyciela po zawarciu umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:701 Ogólna reguła informowania

Artykuł 2:702 Pozostałe powinności informacyjne ubezpieczyciela na żądanie

Rozdział 3

Pośrednicy ubezpieczeniowi

Artykuł 3:101 Agent ubezpieczeniowy

Artykuł 3:102 Agenci ubezpieczeniowi uważani za niezależnych

Rozdział 4

Ryzyko ubezpieczeniowe

Sekcja pierwsza

Środki prewencyjne

Artykuł 4:101 Definicja środków prewencyjnych

Artykuł 4:102 Prawo ubezpieczyciela do wypowiedzenia umowy

Artykuł 4:103 Zwolnienie ubezpieczyciela z odpowiedzialności

Sekcja druga

Zwiększenie ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 4:201 Postanowienia umowne dotyczące zwiększenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 4:202 Obowiązki informacyjne dotyczące zwiększenia ryzyka

Artykuł 4:203 Sankcje

Sekcja trzecia

Zmniejszenie ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 4:301 Skutki zmniejszenia się ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

Rozdział 5

Składka ubezpieczeniowa

Artykuł 5:101 Pierwsza albo pojedyncza składka ubezpieczeniowa

Artykuł 5:102 Kolejna składka ubezpieczeniowa

Artykuł 5:103 Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia

Artykuł 5:104 Podział składki

Artykuł 5:105 Prawo do zapłacenia składki

Rozdział 6

Wypadek ubezpieczeniowy

Artykuł 6:101 Powiadomienie o zajściu wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 6:102 Współpraca przy ustalaniu okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 6:103 Uznanie roszczeń

Artykuł 6:104 Termin spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego

Artykuł 6:105 Opóźnienie w spełnieniu świadczenia ubezpieczeniowego

Rozdział 7

Przedawnienie roszczeń z umowy ubezpieczenia

Artykuł 7:101 Roszczenie o zapłatę składki ubezpieczeniowej

Artykuł 7:102 Roszczenie o zapłatę świadczeń ubezpieczeniowych

Artykuł 7:103 Pozostałe zagadnienia związane z przedawnieniem

Część 2

Postanowienia wspólne dla ubezpieczenia szkody

Rozdział 8

Suma ubezpieczenia i wartość ubezpieczenia

Artykuł 8:101 Wysokość odszkodowania pieniężnego

Artykuł 8:102 Niedoubezpieczenie

Artykuł 8: 103 Zmiana umowy w przypadku nadoubezpieczenia

Artykuł 8:104 Wielokrotne ubezpieczenie

Rozdział 9

Uprawnienie do odszkodowania

Artykuł 9:101 Przyczynienie się do powstania szkody

Artykuł 9:102 Zwrot kosztów poniesionych w związku z zastosowaniem środków prewencyjnych

Rozdział 10

Subrogacja

Artykuł 10:101 Subrogacja

Rozdział 11

Osoby ubezpieczone inne niż ubezpieczający

Artykuł 11:101 Zakres uprawnień ubezpieczonego innego niż ubezpieczający

Artykuł 11:102 Wiedza ubezpieczonego innego niż ubezpieczający

Artykuł 11:103 Naruszenie obowiązku przez poszczególnego ubezpieczonego, innego niż ubezpieczający

Rozdział 12

Ubezpieczane ryzyko

Artykuł 12:101 Skutki braku ubezpieczanego ryzyka

Artykuł 12:102 Zbycie przedmiotu ubezpieczenia

Część 3

Zasady ogólne dla ubezpieczeń na stałe sumy

Rozdział 13

Dopuszczalność

Artykuł 13:101 Ubezpieczenia na sumy stałe

Część 1

Postanowienia wspólne dla wszystkich rodzajów umów ubezpieczenia objętych zasadami europejskiego prawa ubezpieczeń (ZEPU)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Sekcja pierwsza

Stosowanie ZEPU

Artykuł 1:101

Zakres zastosowania

(1) ZEPU stosuje się co do zasady do ubezpieczeń gospodarczych, nie wyłączając ubezpieczeń wzajemnych.

(2) ZEPU nie stosuje się do ubezpieczeń pośrednich (reasekuracji).

Artykuł 1:102

Opcyjność stosowania ZEPU

ZEPU powinny mieć zastosowanie, jeżeli strony, z uwzględnieniem ewentualnych ograniczeń wyboru prawa, tak postanowiły. Zgodnie z art. 1:103 ZEPU powinny mieć zastosowanie w całości bez wyłączeń poszczególnych postanowień.

Artykuł 1:103

Obligatoryjność stosowania ZEPU

(1) Artykuły 1:102 zd. 2, 2:104, 13:101, (...)¹ są bezwzględnie wiążące. Pozostałe postanowienia są bezwzględnie wiążące, o ile dotyczą nieuczciwych i zawinionych zachowań.

(2) Umowa może wyłączyć stosowanie pozostałych przepisów ZEPU, o ile takie wyłączenie nie narusza interesów ubezpieczającego, ubezpieczonego i beneficjenta. Jednakże wyłączenie może być stosowane na korzyść którejkolwiek ze stron w umowach dotyczących:

(a) ryzyk zaliczonych do grup 4, 5, 6, 7, 11 oraz 12 aneksu do tego artykułu;

---

¹ Artykuły 1:102 zd. 2, 2:104, 13:101 są jedynymi artykułami bezwzględnie wiążącymi w tej wersji dokumentu. Jednakże w związku z trwającymi pracami nad dalszą częścią regulacji planowane jest wskazanie kolejnych.

(b) ryzyk zaliczonych do grup 14 i 15 aneksu do tego artykułu, w przypadku gdy ubezpieczający jest zawodowo związany z działalnością przemysłową lub gospodarczą lub wykonuje wolny zawód, zaś wspomniane ryzyko wiąże się z taką działalnością;

(c) ryzyk zaliczonych do grup 3, 8, 9, 10, 13 oraz 16 aneksu do tego artykułu, o ile ubezpieczający przekracza limity przynajmniej dwóch z poniższych trzech kryteriów:

- suma bilansowa: 6,2 mln EUR,
- obroty netto: 12,8 mln EUR,
- średnia ilość pracowników w roku budżetowym: 250.

Aneks²

1. Ubezpieczenia wypadkowe, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej:

- świadczenia jednorazowe;
- świadczenia powtarzające się;
- połączone świadczenia, o których mowa w pkt 1 i 2;
- przewóz osób.

2. Ubezpieczenia chorobowe:

- świadczenia jednorazowe;
- świadczenia powtarzające się;
- świadczenia kombinowane.

3. Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w:

- pojazdach samochodowych;
- pojazdach lądowych bez własnego napędu.

4. Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych.

5. Ubezpieczenia casco statków powietrznych, obejmujące szkody w statkach powietrznych.

6. Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej casco statków żeglugi morskiej i statków żeglugi śródlądowej, obejmujące szkody w:

- statkach żeglugi morskiej;
- statkach żeglugi śródlądowej.

---

² Aneks oparty jest na treści Dyrektywy 73/239/EEC oraz częściowo na treści Dyrektywy 2002/83/EC.

7. Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu.

8. Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3-7, spowodowane przez:

- ogień;
- eksplozję;
- burzę;
- inne żywioły;
- energię jądrową;
- obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.

9. Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.

10. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

11. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

12. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

13. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12.

14. Ubezpieczenia kredytu, w tym:

- ogólnej niewypłacalności;
- kredytu eksportowego,
- spłaty rat,
- kredytu hipotecznego,
- kredytu rolniczego.

15. Gwarancja ubezpieczeniowa:

- bezpośrednia;
- pośrednia.

16. Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych, w tym:

- ryzyka utraty zatrudnienia;
- niewystarczającego dochodu;
- złych warunków atmosferycznych;
- utraty zysków;
- stałych wydatków ogólnych;
- nieprzewidzianych wydatków handlowych;
- utraty wartości rynkowej;
- utraty stałego źródła dochodu;
- pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi;
- innych strat finansowych.

17. Ubezpieczenia ochrony prawnej.**18. Pomoc**

Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w miejscu zamieszkania lub miejscu stałego pobytu.

19. Ubezpieczenia na życie.**20. Ubezpieczenia posagowe, ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci.****21. Ubezpieczenia na życie powiązane z funduszami inwestycyjnymi.****Artykuł 1:104****Wykładnia**

Przepisy ZEPU powinny być wykładane zgodnie z treścią, kontekstem, celem i wynikami analizy prawno – porównawczej. Uwaga powinna być zwrócona w szczególności na zasady dobrej wiary, zasady dobrych praktyk rynkowych, a także na jednolitość stosowania oraz odpowiednią ochronę ubezpieczających.

Artykuł 1:105**Prawo krajów członkowskich i zasady ogólne**

(1) Odniesienie do prawa krajowego, czy to w celu wyłączenia stosowania przepisów ZEPU czy to w celu rozszerzenia zakresu ich stosowania jest niedozwolone. Powyższe zastrzeżenie nie odnosi się jednak do obowiązkowych przepisów prawa krajowego właściwych dla danej branży ubezpieczeń jeśli brak jest przepisów ZEPU odnoszących się do danego zagadnienia.

(2) Zagadnienia wynikłe z umowy ubezpieczenia, które nie są wprost uregulowane w ZEPU, są rozstrzygane w zgodzie z PECL³ a w razie braku odpowiedniej regulacji w tym zakresie, w zgodzie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla systemów prawnych Państw Członkowskich.

Sekcja druga

Przepisy ogólne

Artykuł 1:201

Umowa ubezpieczenia

(1) „Umowa ubezpieczenia” to umowa, w ramach której jedna strona – ubezpieczyciel, zobowiązuje się wobec drugiej strony – ubezpieczającego, do pokrycia określonego ryzyka w zamian za składkę ubezpieczeniową;

(2) „Wypadek ubezpieczeniowy” oznacza zajście zdarzenia w zakresie ryzyka ubezpieczeniowego określonego w umowie;

(3) „Ubezpieczenie szkody” oznacza ubezpieczenie na podstawie którego ubezpieczyciel jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania w razie wystąpienia szkody będącej skutkiem zajścia wypadku ubezpieczeniowego

(4) „Ubezpieczenie na stałe sumy” oznacza ubezpieczenie w ramach którego ubezpieczyciel jest zobowiązany do zapłaty z góry określonej sumy pieniężnej w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

Artykuł 1:202

Słowniczek

(1) „Ubezpieczony” to osoba, której interes jest chroniony przed szkodą w ramach udzielanej ochrony ubezpieczeniowej na podstawie ubezpieczenia szkody;

(2) „Beneficjent” to osoba na której rzecz zostanie spełnione świadczenie pieniężne ubezpieczyciela w przypadku ubezpieczenia na stałe sumy;

(3) „Osoba wobec której może ziścić się ryzyko zajścia wypadku” to osoba której życie, zdrowie, integralność lub status jest przedmiotem ubezpieczenia;

(4) „Poszkodowany” w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, to osoba, za której śmierć, krzywdę lub inny uszczerbek w dobrach chronionych odpowiedzialny jest ubezpieczony;

(5) „Agent ubezpieczeniowy” to pośrednik ubezpieczeniowy zaangażowany przez ubezpieczyciela dla marketingu, sprzedaży i obsługi umów ubezpieczenia;

---

³ Cf. Lando/Beale (eds.), *Principles of European Contract Law, Parts I and II* (Kluwer Law International, The Hague 2000); Lando/Clive/Prüm/Zimmermann (eds.), *Principles of European Contract Law, Part III* (Kluwer Law International, The Hague 2003).

(6) „Składka ubezpieczeniowa” to świadczenie pieniężne ubezpieczającego na rzecz ubezpieczyciela w zamian za udzielaną ochronę ubezpieczeniową;

(7) „Okres trwania umowy ubezpieczenia” – oznacza okres trwania zobowiązania umownego, począwszy od zawarcia umowy aż do wygaśnięcia umowy wraz z upływem oznaczonego i uzgodnionego w umowie terminu;

(8) „Okres trwania ubezpieczenia” – oznacza okres w którym ubezpieczający zobowiązany jest do opłacania składki ubezpieczeniowej zgodnie z umową;

(9) „Okres trwania odpowiedzialności” oznacza okres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej.

Artykuł 1:203

Język i wykładnia dokumentów⁴

(1) Wszystkie dokumenty dostarczane przez ubezpieczyciela powinny być sformułowane w języku, w którym zawierano umowę, w sposób prosty i zrozumiały.

(2) W razie wątpliwości w stosunku do użytych sformułowań zawartych w dokumentach i informacjach dostarczonych przez ubezpieczyciela, postanowienia należy interpretować na korzyść odpowiednio ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta.

Artykuł 1:204

Odbiór dokumentów: ciężar dowodu

Na ubezpieczycielu spoczywa ciężar udowodnienia, że ubezpieczający otrzymał wszystkie dokumenty.

Artykuł 1:205

Forma oświadczeń

Zgodnie z szczegółowymi zasadami zawartymi w ZEPU, oświadczenia woli składane przez osobę składającą wniosek ubezpieczeniowy, ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta dotyczące umowy ubezpieczenia dla swej ważności nie wymagają żadnej szczególnej formy.

Artykuł 1:206

Domniemanie wiedzy

Jeżeli jakakolwiek osoba jest umocowana przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta w zakresie zawarcia i wykonania umowy ubezpieczenia, to domniemywa się, iż odpowiednia wiedza, którą posiada lub powinna posiadać ta osoba w celu wypełnienia obowiązków jest wiedzą ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta.

---

⁴ Artykuł 1:203 par. 2 oparty jest na treści art. 5 Dyrektywy 93/13/EEC.

Artykuł 1:207

Zasada równego traktowania⁵

(1) Użycie płci jako czynnika w kalkulowaniu składek i świadczeń nie powinno powodować różnic w składkach i świadczeniach poszczególnych osób, chyba, że ubezpieczyciel wskaże, że proporcjonalne różnice w składkach i świadczeniach poszczególnych osób, są oparte na odpowiednich i dokładnych danych aktuarialnych i statystycznych. W żadnym wypadku, ciąża i macierzyństwem nie są czynnikami, powodującymi różnice w składkach i świadczeniach poszczególnych osób.

(2) Narodowość, rasa lub pochodzenie nie są czynnikami powodującymi różnice w składkach lub świadczeniach poszczególnych osób.

(3) Postanowienia umowy, które naruszają par. 1 lub 2, w szczególności postanowienia odnoszące się do składki, nie wiążą ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Z uwzględnieniem par. 4 strony są związane umową w pozostałym zakresie w zgodzie z przepisami dotyczącymi zakazu dyskryminacji.

(4) W przypadku naruszenia par. 1 lub 2, ubezpieczający jest uprawniony do wypowiedzenia umowy. Pisemne oświadczenie o wypowiedzeniu powinno być złożone w terminie dwóch miesięcy od dnia w którym ubezpieczający dowiedział się o naruszeniu par. 1 lub 2.

Sekcja trzecia

Egzekucja

Artykuł 1:301

Nakaz⁶

(1) Upoważniony podmiot, zdefiniowany w par. 2, jest uprawniony do występowania do właściwego sądu krajowego lub organu w celu zapobieżeniu naruszania przepisów ZEPU, w zgodzie z art. 1:102.

(2) Upoważniony podmiot oznacza organ lub organizację znajdującą się na liście sporządzonej przez Komisję Europejską na podstawie Artykułu 4 Dyrektywy 98/27/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów.

Artykuł 1:302

Pozasądowe sposoby rozstrzygania sporów

Stosowanie ZEPU nie wyklucza korzystania przez ubezpieczającego, ubezpieczonego i beneficjenta z pozasądowych sposobów rozstrzygania sporów.

---

⁵ Artykuł oparty jest na treści Dyrektywy 2004/113/EC.

⁶ Artykuł oparty jest na treści Dyrektywy 98/27/EC.

Rozdział 2

Zawarcie umowy ubezpieczenia

Sekcja pierwsza

Przedkontraktowy obowiązek ubezpieczającego udzielenia informacji

Artykuł 2:101

Powinność deklaracji ryzyka

(1) Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o których ubezpieczający wiedział lub powinien był wiedzieć, i które są przedmiotem zrozumiałych i jednoznacznych pytań zadanych przez ubezpieczyciela.

(2) Okoliczności o których mowa w par. 1, dotyczą także tych o których wiedział lub powinien był wiedzieć ubezpieczony.

Artykuł 2:102

Naruszenie

(1) Jeżeli ubezpieczający naruszył art. 2:101, zgodnie z postanowieniami par. 2 - par. 5 niniejszego artykułu, ubezpieczyciel jest uprawniony do przedstawiania uzasadnionych zmian w zawartej umowie albo do wypowiedzenia umowy. W tym celu ubezpieczyciel powinien oświadczyć o swoim zamiarze na piśmie, wraz z informacją o prawnych skutkach jego decyzji, w terminie jednego miesiąca od dnia w którym ubezpieczyciel powziął informacje o naruszeniu art. 2:101 lub od dnia w którym naruszenie art. 2:101 stało się oczywiste.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel zaproponował wprowadzenie uzasadnionych zmian w zawartej umowie, umowa powinna trwać w zgodzie z zaproponowanymi zmianami, chyba że ubezpieczający odrzuci propozycje zmian. Uprawnienie ubezpieczającego do odrzucenia propozycji zmian wygasa w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania informacji, o której mowa w par. 1. W przypadku odrzucenia zaproponowanych zmian, ubezpieczyciel ma prawo wypowiedzieć umowę w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia ubezpieczającego o odrzuceniu propozycji zmian.

(3) Uprawnienie do wypowiedzenia umowy w przypadku naruszenia art. 2:101 nie przysługuje ubezpieczycielowi, jeśli ubezpieczający naruszył art. 2:101 w sposób nieumyślny chyba, że ubezpieczyciel udowodni, że umowy by nie zawarł, gdyby wiedział o informacji, będącej przedmiotem naruszenia art. 2:101.

(4) Wypowiedzenie umowy staje się skuteczne w terminie jednego miesiąca od dnia w którym ubezpieczający otrzymał oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o którym mowa w par. 1. Zmiana umowy staje się skuteczna z chwilą ustaloną przez strony.

(5) Jeżeli wypadek ubezpieczeniowy został spowodowany przez zdarzenie będące wynikiem niedbałości lub wprowadzenia w błąd przez ubezpieczającego, a wypadek miał miejsce przed wypowiedzeniem umowy lub jej zmianą, świadczenie ubezpieczyciela nie przysługuje, o ile nie zawarłby on umowy, gdyby wiedział o informacji będącej przedmiotem naruszenia art.

2:101. Jeżeli jednak ubezpieczyciel zawarłby w tych okolicznościach umowę, ale w zamian za wyższą składkę lub na innych warunkach, świadczenie ubezpieczyciela przysługuje proporcjonalnie do takiej składki lub innych warunków.

Artykuł 2:103

Wyjątki

Sankcje przewidzianych w art. 2:102 nie stosuje się w sytuacji, gdy:

- (a) na pytanie ubezpieczyciela nie udzielono odpowiedzi, lub informacja dostarczona była oczywiście niepełna lub oczywiście nieprawidłowa;
- (b) informacja która powinna być udzielona albo która była udzielona w sposób nieprawidłowy, nie była w ogóle istotna dla podjęcia decyzji o zawarciu przez ubezpieczyciela umowy albo nie była istotna dla podjęcia decyzji o zawarciu przez ubezpieczyciela umowy na uzgodnionych warunkach na których zawarto umowę ubezpieczenia;
- (c) ubezpieczyciel pozostawił w przekonaniu ubezpieczającego, że udzielenie informacji nie jest konieczne; lub
- (d) o informacji ubezpieczyciel wiedział lub powinien był wiedzieć.

Artykuł 2:104

Naruszenie z winy umyślnej

Bez względu na sankcje przewidziane w art. 2:101, ubezpieczyciel jest upoważniony do unieważnienia umowy i dochodzenia roszczenia o należną składkę ubezpieczeniową, jeżeli doszło do zawarcia umowy przez ubezpieczającego umyślnie naruszającego art. 2:101. Oświadczenie o unieważnieniu umowy powinno zostać doręczone ubezpieczającemu w terminie dwóch miesięcy od dnia w którym ubezpieczyciel powziął informację o umyślnym naruszeniu art. 2:201.

Artykuł 2:105

Dodatkowe informacje

Artykuły 2:102 - 2:104 dotyczą także każdej innej informacji udzielonej przez ubezpieczającego w trakcie zawierania umowy poza informacjami wymienionymi w art. 2:101.

Sekcja druga

Przedkontraktowe obowiązki ubezpieczyciela

Artykuł 2:201

Dokumenty przedkontraktowe⁷

(1) Ubezpieczyciel obowiązany jest dostarczyć ubezpieczającemu wraz z kopią proponowanych warunków umowy także dokument zawierający następujące informacje:

- (a) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę stron umowy;
- (b) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę ubezpieczonego i beneficjenta;
- (c) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę pośrednika ubezpieczeniowego;
- (d) określenie przedmiotu ubezpieczenia i zakres ryzyk objętych ubezpieczeniem;
- (e) sumę ubezpieczenia i wszelkie koszty;
- (f) wysokość składki ubezpieczeniowej i sposób jej wyliczenia;
- (g) termin zapłaty składki, a także miejsce i sposób płatności;
- (h) okres trwania umowy ubezpieczenia i okres trwania odpowiedzialności;
- (i) prawo do odwołania złożonego wniosku ubezpieczeniowego oraz prawo odstąpienia od umowy na podstawie art. 2:303;
- (j) prawo właściwe dla umowy, a jeśli wybór prawa jest dopuszczalny, prawo proponowane przez ubezpieczyciela;
- (k) istnienie pozasądowych sposobów rozstrzygania sporów i ich dostępność dla ubezpieczającego;
- (l) fundusze gwarancyjne i inne systemy zabezpieczenia.

(2) O ile to możliwe, informacje o których mowa w par. 1, powinny być dostarczone ubezpieczającemu, w czasie wystarczającym do swobodnego podjęcia decyzji o zawarciu lub nie zawarciu umowy.

(3) Jeżeli ubezpieczający w celu zawarcia umowy wypełnia wniosek lub kwestionariusz przygotowany przez ubezpieczyciela, ubezpieczyciel zobowiązany jest dostarczyć następnie ubezpieczającemu jego kopię.

Artykuł 2:202

Obowiązek wskazania różnic między oczekiwaną a proponowaną treścią umowy

(1) W trakcie zawierania umowy, ubezpieczyciel jest zobowiązany poinformować ubezpieczającego o wszystkich różnicach pomiędzy oferowaną ochroną ubezpieczeniową a oczekiwaniami ubezpieczającego o których ubezpieczyciel wie lub powinien wiedzieć, biorąc pod uwagę okoliczności oraz sposób zawarcia umowy, w szczególności okoliczność czy ubezpieczający działał przy pomocy niezależnego agenta ubezpieczeniowego.

(2) W przypadku naruszenia par. 1:

---

⁷ Artykuł oparty jest na treści Dyrektywy 73/239/EEC, Dyrektywy 2002/83/EC oraz Dyrektywy 2002/65/EC.

(a) ubezpieczyciel zobowiązany jest do spełnienia świadczenia na rzecz ubezpieczającego także w zakresie szkód związanych z naruszeniem obowiązku wskazania różnic, chyba że ubezpieczyciel działał tym zakresie nieświadomie, oraz

(b) ubezpieczający jest uprawniony do wypowiedzenia umowy na piśmie w terminie dwóch miesięcy od dnia w którym dowiedział się o naruszeniu obowiązku o którym o mowa w par. 1.

Artykuł 2:203

Obowiązek wskazania początku ochrony

Jeżeli ubezpieczający pozostaje w uzasadnionym, lecz błędnym przekonaniu, iż początek udzielanej ochrony ubezpieczeniowej przypada na chwilę przyjęcia wniosku ubezpieczeniowego, oraz ubezpieczyciel wie lub powinien wiedzieć o tym przekonaniu, ubezpieczyciel powinien niezwłocznie poinformować ubezpieczającego, iż początek udzielanej ochrony ubezpieczeniowej rozpocznie się z chwilą zawarcia umowy lub odpowiednio z chwilą opłacenia pierwszej składki ubezpieczeniowej, o ile nie przewiduje się tymczasowego udzielenia ochrony ubezpieczeniowej. W przypadku naruszenia powyższej normy ubezpieczyciel będzie odpowiedzialny na podstawie art. 2:202, par. 2(a).

Sekcja trzecia

Zawarcie umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:301

Sposób zawarcia umowy ubezpieczenia

Dla zawarcia umowy ubezpieczenia nie jest wymagana żadna szczególna forma. Fakt zawarcia umowy może być dowodzony każdym sposobem dopuszczonym przez prawo, również przez złożenie ustnego oświadczenia.

Artykuł 2:302

Odwołanie złożonego wniosku ubezpieczeniowego

Wniosek ubezpieczeniowy może zostać odwołany przez ubezpieczającego jeśli oświadczenie o odwołaniu dotrze do ubezpieczyciela zanim ubezpieczający otrzyma potwierdzenie zawarcia umowy od ubezpieczyciela.

Artykuł 2:303⁸

Prawo odstąpienia

---

⁸ Artykuł oparty jest na treści Dyrektywy 2002/65/EC.

(1) Ubezpieczający jest uprawniony do odstąpienia na piśmie od umowy ubezpieczenia w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania potwierdzenia lub otrzymania dokumentów o których mowa w art. 2:501, w zależności od tego, które zdarzenie było późniejsze.

(2) Ubezpieczający nie jest uprawniony do odstąpienia od umowy ubezpieczenia jeśli:

- (a) umowa została zawarta na czas krótszy niż jeden miesiąc;
- (b) umowa została przedłużona w zgodzie z art. 2:602;
- (c) umowa ubezpieczenia ma charakter tymczasowej umowy ubezpieczenia, umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub grupowej umowy ubezpieczenia.

Artykuł 2:304

Klauzule abuzywne⁹

(1) Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, nie wiążą ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta, jeżeli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary i dobrych praktyk rynkowych, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, dla nich praw i obowiązków, biorąc pod uwagę istotę umowy ubezpieczenia a także pozostałe postanowienia umowy oraz okoliczności w których została zawarta.

(2) Umowa w pozostałej części obowiązuje strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej określonych warunków. Jeśli nie, nieuczciwe warunki powinny być zastąpione warunkami, na które zdecydowałyby się strony, gdyby wiedziały o ich nieuczciwości.

(3) Niniejszy artykuł stosuje się do warunków, które ograniczają lub zmieniają zakres ochrony ubezpieczeniowej, jednakże ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy:

- (a) relacji wartości ochrony ubezpieczeniowej do składki ubezpieczeniowej, ani
- (b) określenia głównego przedmiotu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej i uzgodnionej składki ubezpieczeniowej, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

(4) Warunki umowy zawsze zostaną uznane za nie wynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i ubezpieczający nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Fakt, że niektóre aspekty warunku lub jeden szczegółowy warunek były negocjowane indywidualnie, nie wyłącza stosowania niniejszego artykułu do pozostałej części umowy, jeżeli ogólna ocena umowy wskazuje na to, że została ona sporządzona w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Jeżeli ubezpieczyciel twierdzi, że standardowe warunki umowne zostały wynegocjowane indywidualnie, ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na nim.

Sekcja czwarta

Ochrona tymczasowa i ochrona udzielana przed zawarciem umowy

---

⁹ Artykuł oparty na treści Dyrektywy 93/13/EEC.

Artykuł 2:401

Ochrona udzielana przed zawarciem umowy (ochrona wsteczna)

(1) W razie udzielania ochrony ubezpieczeniowej w okresie przed zawarciem umowy ubezpieczenia (ochrona wsteczna), jeśli ubezpieczyciel posiada wiedzę, iż do chwili zawarcia umowy nie doszło do wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczający zobowiązany jest do uiszczenia składek wyłącznie za okres następujący po zawarciu umowy ubezpieczenia.

(2) W przypadku udzielania ochrony ubezpieczeniowej w okresie przed zawarciem umowy ubezpieczenia, jeśli ubezpieczający posiada wiedzę, że w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia wypadek ubezpieczeniowy już zaszedł, ubezpieczyciel zgodnie z art. 2:104 zapewnia ochronę ubezpieczeniową wyłącznie za okres następujący po chwili zawarcia umowy ubezpieczenia.

Artykuł 2:402

Tymczasowa ochrona ubezpieczeniowa

(1) Jeżeli strony zawierają umowę w ramach której udzielana jest tymczasowa ochrona ubezpieczeniowa, to ubezpieczyciel jest zobowiązany dostarczyć w tym zakresie informacje o których mowa w art. 2:501 (a), (b), (d), (e), oraz (h) o ile mają zastosowanie.

(2) Art. 2:201 – 2:203 oraz art. 2:501, poza zakresem o którym mowa w par. 1, nie stosuje się.

Artykuł 2:403

Czas trwania tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej

(1) Jeżeli ubezpieczyciel udziela tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej osobie składającej wniosek ubezpieczeniowy to udzielana tymczasowa ochrona ubezpieczeniowa nie może zakończyć się wcześniej niż w dniu rozpoczęcia udzielania ochrony ubezpieczeniowej z umowy właściwej lub w dniu otrzymania oświadczenia ubezpieczyciela o odmowie udzielenia właściwej ochrony ubezpieczeniowej.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel udziela tymczasowej ochrony ubezpieczeniowej osobie składającej wniosek ubezpieczeniowy kierowany do innego ubezpieczyciela to udzielana tymczasowa ochrona ubezpieczeniowa może zakończyć się wcześniej niż w terminie wskazanym w par. 1, może być także wypowiedziana przez każdą ze stron z dwutygodniowym okresem wypowiedzenia.

Sekcja piąta

Dokument ubezpieczenia

Artykuł 2:501

Treść

Ubezpieczyciel jest obowiązany doręczyć dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia oraz ogólne warunki ubezpieczenia o ile nie zawierają się one w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy. Wymienione dokumenty powinny zawierać następujące informacje, o ile są one właściwe:

- (a) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę stron umowy,
- (b) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę ubezpieczonego i uposażonego,
- (c) nazwę, imię, adres zamieszkania, siedzibę pośrednika ubezpieczeniowego,
- (d) określenie przedmiotu ubezpieczenia i zakres ryzyk objętych ubezpieczeniem,
- (e) sumę ubezpieczenia i wszelkie koszty,
- (f) wysokość składki ubezpieczeniowej i sposób jej wyliczenia,
- (g) termin zapłaty składki, a także miejsce i sposób płatności,
- (h) okres trwania umowy ubezpieczenia i okres trwania odpowiedzialności,
- (i) prawo do odstąpienia od złożonej oferty, oraz prawo odstąpienia od umowy na podstawie art. 2:303,
- (j) prawo właściwe dla umowy, a jeśli wybór prawa jest dopuszczalny, prawo proponowane przez ubezpieczyciela,
- (k) istnienie pozasądowych sposobów rozstrzygania sporów i ich dostępność dla ubezpieczającego,
- (l) fundusze gwarancyjnych i inne systemy zabezpieczenia.

Artykuł 2:502

Różnice treści

(1) Jeżeli postanowienia znajdujące się w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia różnią się od postanowień wynikających z wniosku ubezpieczeniowego lub wcześniejszej umowy zawartej między stronami to, o ile takie różnice zostały wyróżnione w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy, domniemuje się, iż ubezpieczający akceptuje wskazane różnice, chyba że wyrazi on swój sprzeciw w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia. Ubezpieczyciel jest zobowiązany wyraźnie przedstawić ubezpieczającemu w formie pisemnej prawo do zgłoszenia sprzeciwu w stosunku do różnic przedstawionych w dokumencie ubezpieczenia.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel nie spełnia obowiązku wskazanego w par. 1, umowę uważa się za zawartą na warunkach określonych we wniosku ubezpieczeniowym lub we wcześniejszej umowie zawartej między stronami.

Sekcja szоста

Czas trwania umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:601**Czas trwania umowy ubezpieczenia**

(1) Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku. Strony mogą zawrzeć umowę ubezpieczenia na inny okres, jeżeli wynika to z natury ubezpieczanego ryzyka.

(2) Paragrafu pierwszego nie stosuje się do ubezpieczeń osobowych.

Artykuł 2: 602**Klauzula prolongacyjna**

(1) Po upływie okresu jednego roku o którym mowa w art. 2:601 umowę uznaje się za zawartą na kolejny okres jednego roku, chyba że:

(a) ubezpieczyciel oświadczył na piśmie inaczej, w terminie co najmniej na jeden miesiąc przed upływem okresu jednego roku na który została zawarta umowa ubezpieczenia i wskazał przyczyny swej decyzji;

(b) ubezpieczający oświadczył na piśmie inaczej, nie później niż na dzień, w którym upływa okres jednego roku od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia lub w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania informacji ubezpieczyciela o wysokości składki ubezpieczeniowej na kolejny roczny okres, w zależności od tego, który ze wskazanych terminów jest późniejszy. Jednakże miesięczny termin od otrzymania informacji ubezpieczyciela o wysokości składki ubezpieczeniowej na kolejny roczny okres rozpoczyna swój bieg jeśli ubezpieczyciel powiadomił ubezpieczającego o tym prawie na piśmie w jasny sposób, pogrubioną czcionką.

(2) Oświadczenie ubezpieczającego o którym mowa w par. 1 uważa się za skuteczne z chwilą jego nadania.

Artykuł 2:603**Zmiana treści umowy ubezpieczenia**

(1) W przypadku stosowania klauzuli prolongacyjnej zgodnie z art. 2:602, postanowienia umowy, które przewidują zmianę treści umowy, w szczególności w zakresie wysokości składki ubezpieczeniowej, są nieważne, chyba że spełnione są następujące warunki:

(a) jakakolwiek zmiana nie może nastąpić wcześniej niż przed kolejną prolongacją umowy,

(b) ubezpieczyciel powiadomi na piśmie ubezpieczającego o zmianie nie później niż jeden miesiąc przed upływem okresu na który zawarta jest trwająca umowa ubezpieczenia, i

(c) powiadomienie o którym mowa w lit. (b) powinno zawierać informacje o prawie ubezpieczającego do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia i konsekwencjach nie skorzystania z przysługującego prawa wypowiedzenia umowy.

(2) Par. 1 stosuje się bez względu na inne warunki ważności zastosowania klauzul prolongacyjnych dotyczących zmian treści umowy.

Artykuł 2:604

Wypowiedzenie umowy w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego

(1) Postanowienie umożliwiające wypowiedzenie umowy w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego jest nie ważne, chyba że:

- (a) przysługuje obu stronom, i
- (b) nie dotyczy umowy ubezpieczenia osobowego.

(2) Zarówno postanowienie odnoszące się do wypowiedzenia umowy a także wykonanie tego prawa musi być uzasadnione.

(2) Prawo do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego wygasa jeśli strona, która chce skorzystać ze swego uprawnienia, nie wypowiedziała na piśmie umowy w ciągu dwóch miesięcy od dnia w którym dowiedziała się o zajściu wypadku ubezpieczeniowego.

(3) Ochrona ubezpieczeniowa ustaje w terminie dwóch tygodni od dnia wypowiedzenia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w par. 3.

Sekcja siódma

Obowiązki informacyjne ubezpieczyciela po zawarciu umowy ubezpieczenia

Artykuł 2:701

Ogólna reguła informowania

W trakcie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel jest obowiązany do informowania na piśmie ubezpieczającego bez zbędnej zwłoki o każdym wypadku: zmiany nazwy lub siedziby ubezpieczyciela, formy prawnej prowadzonej działalności ubezpieczeniowej, zmiany adresu siedziby głównej oraz zmiany adresu agencji lub oddziału który doprowadził do zawarcia danej umowy ubezpieczenia.

Artykuł 2:702

Pozostałe powinności informacyjne ubezpieczyciela na żądanie

(1) Na żądanie ubezpieczającego ubezpieczyciel jest obowiązany udzielić bez zbędnej zwłoki informacji dotyczących:

- (a) w zakresie w jakim może być uzasadnionym wymaganie od ubezpieczyciela, wszelkich informacji dotyczących wykonania umowy ubezpieczenia;
- (b) nowych ogólnych warunków na podstawie których zawierane są umowy ubezpieczenia tego samego typu jak zawarta z ubezpieczającym.

(2) Oświadczenia ubezpieczającego i ubezpieczyciela o których mowa w par. 1 wymagają formy pisemnej.

Rozdział 3

Pośrednicy ubezpieczeniowi

Artykuł 3:101

Agent ubezpieczeniowy

(1) Agent ubezpieczeniowy jest umocowany do dokonywania wszelkich czynności w imieniu ubezpieczyciela, które zgodnie z praktyką pozostają w zakresie działalności agenta. Wszelkie ograniczenia pełnomocnictwa agenta ubezpieczeniowego powinny być wyraźnie notyfikowane ubezpieczającemu w odrębnym dokumencie. Jednakże zakres pełnomocnictwa musi co najmniej pokrywać się z zakresem umowy agencyjnej.

(2) W każdym wypadku pełnomocnictwo agenta ubezpieczeniowego musi obejmować:

- (a) informowanie i doradzanie ubezpieczającemu, oraz
- (b) przyjmowanie oświadczeń od ubezpieczającego.

(3) Odpowiednia wiedza agenta ubezpieczeniowego którą posiada lub powinien posiadać w zakresie umowy agencyjnej uznawana jest za wiedzę ubezpieczyciela.

Artykuł 3:102

Agenci ubezpieczeniowi uważani za niezależnych

Jeżeli agent ubezpieczeniowy będący niezależnym pośrednikiem, poprzez swoje działania lub zaniechanie narusza zasady nałożone przez przepisy prawa, ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za takie działanie lub zaniechanie.

Rozdział 4

Ryzyko ubezpieczeniowe

Sekcja pierwsza

Środki prewencyjne

Artykuł 4:101

Definicja środków prewencyjnych

Środek prewencyjny oznacza postanowienie umowy ubezpieczenia, niezależnie od tego czy stanowi ono przesłankę odpowiedzialności ubezpieczyciela, na podstawie którego zobowiązano ubezpieczającego lub ubezpieczonego do określonego działania lub zaniechania określonego działania, przed zajściem wypadku ubezpieczeniowego.

Artykuł 4:102

Prawo ubezpieczyciela do wypowiedzenia umowy

(1) Umowa może zawierać postanowienie przyznające ubezpieczycielowi prawo do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w przypadku nie dochowania środka prewencyjnego jeśli ubezpieczający lub ubezpieczony naruszył swój obowiązek umyślnie z zamiarem wyrządzenia szkody lub lekkomyślnie wiedząc o tym że dane działanie lub zaniechanie może spowodować wystąpienie szkody.

(2) W razie spełnienia się przesłanek o których mowa w par. 1 ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę na piśmie w terminie jednego miesiąca od dnia w którym dowiedział się o naruszeniu obowiązków prewencyjnych lub naruszenie stało się oczywiste. Ochrona ubezpieczeniowa ustaje z chwilą wypowiedzenia umowy.

Artykuł 4:103

Zwolnienie ubezpieczyciela z odpowiedzialności

(1) Postanowienia umowy, które zwalniają ubezpieczyciela całkowicie lub częściowo od spełnienia świadczenia w przypadku nie dochowania środków prewencyjnych, są ważne jeśli wypadek ubezpieczeniowy był spowodowany działaniem umyślnym z zamiarem wyrządzenia szkody lub lekkomyślnie przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, który wiedział o tym, że dane działanie lub zaniechanie może spowodować stratę.

(2) Z uwzględnieniem zrozumiątego postanowienia przewidującego zmniejszenie świadczenia ubezpieczeniowego w zależności od stopnia winy, ubezpieczający lub ubezpieczony, w zależności od przypadku, są uprawnieni do świadczenia ubezpieczeniowego w razie straty spowodowanej przez niedbalstwo w stosowaniu środków prewencyjnych.

Sekcja druga

Zwiększenie ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 4:201

Postanowienia umowne dotyczące zwiększenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Jeżeli umowa ubezpieczenia zawiera postanowienie dotyczące zwiększenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego w trakcie trwania umowy ubezpieczenia, to nie jest ono skuteczne dopóki do zwiększenia ryzyka nie dochodzi i dopóki nie jest to zwiększenie tego rodzaju, o którym mowa w umowie ubezpieczenia.

Artykuł 4:202

Obowiązki informacyjne dotyczące zwiększenia ryzyka

(1) Jeżeli postanowienie odnoszące się do zwiększenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego, wprowadza obowiązek powiadomienia o takim zwiększeniu, powiadomienie to powinno być złożone przez odpowiednio: ubezpieczającego, ubezpieczonego lub beneficjenta, jeżeli osoba zobowiązana do złożenia takiego

powiadomienia wiedziała lub powinna była wiedzieć o istnieniu ochrony ubezpieczeniowej i o zwiększeniu ryzyka. Skutki braku powiadomienia ubezpieczyciela o zwiększeniu ryzyka nie następują, jeżeli ubezpieczyciel otrzymał powiadomienie o zwiększeniu ryzyka również od innej osoby.

(2) Jeżeli postanowienie przewiduje złożenia powiadomienia w określonym terminie, termin ten powinien być odpowiedni do okoliczności. Powiadomienie jest skuteczne z chwilą nadania.

(3) W przypadku naruszenia obowiązku powiadomienia o zwiększeniu ryzyka, ubezpieczyciel nie jest uprawniony do odmowy spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego, chyba że strata powstała w wyniku zwiększenia się ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego. W pozostałym zakresie ubezpieczyciel odpowiada zgodnie z art. 4:203 par. 3.

Artykuł 4:203

Sankcje

(1) Jeśli umowa przewiduje, że w przypadku zwiększenia ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczyciel jest uprawniony do wypowiedzenia umowy, może on z tego uprawnienia skorzystać poprzez złożenie pisemnego oświadczenia ubezpieczającemu w okresie jednego miesiąca, licząc od chwili w której ubezpieczyciel dowiedział się o zwiększeniu ryzyka lub zwiększenie to stało się dla niego oczywiste.

(2) Ochrona ubezpieczeniowa wygasa po upływie jednego miesiąca od daty wypowiedzenia lub wygasa z dniem wypowiedzenia umowy jeśli ubezpieczający umyślnie naruszył obowiązek o którym mowa w art. 4:202.

(3) Jeżeli do wypadku ubezpieczeniowego doszło w wyniku zwiększenia się ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego, o którym ubezpieczający wiedział lub powinien był wiedzieć, zanim ochrona ubezpieczeniowa wygasła, odszkodowanie nie należy się, jeśli ubezpieczyciel w ogóle nie ubezpieczyłby zwiększonego ryzyka. Jeżeli jednak ubezpieczyciel ubezpieczyłby zwiększone ryzyko przy wyższej składce ubezpieczeniowej lub na podstawie odmiennych postanowień umowy ubezpieczenia, odszkodowanie należy się proporcjonalnie lub zgodnie z powyższymi postanowieniami.

Sekcja trzecia

Zmniejszenie się ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

Artykuł 4:301

Skutki zmniejszenia się ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego

(1) Jeżeli zmniejszeniu uległo ryzyko zajścia wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczający ma prawo żądać proporcjonalnego zmniejszenia składki ubezpieczeniowej za pozostały okres ubezpieczenia.

(2) Jeżeli strony nie zgodzą się na proporcjonalne zmniejszenie składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający ma prawo wypowiedzieć na piśmie umowę ubezpieczenia w terminie dwóch miesięcy od dnia żądania proporcjonalnego zmniejszenia składki.

Rozdział 5

Składka ubezpieczeniowa

Artykuł 5:101

Pierwsza albo pojedyncza składka ubezpieczeniowa

Jeżeli ubezpieczyciel uczyni z zapłaty pierwszej albo pojedynczej składki przesłankę zawarcia umowy lub udzielenia ochrony ubezpieczeniowej, taka przesłanka jest bezskuteczna, chyba że:

- (a) osobie składającej wniosek ubezpieczeniowy przedstawiono taką przesłankę na piśmie w sposób zrozumiały jednocześnie ostrzegając że osobie tej ochrona ubezpieczeniowa nie jest udzielana do czasu zapłacenia składki ubezpieczeniowej, oraz
- (b) minął termin dwóch tygodni od dnia otrzymania przez ubezpieczającego informacji o których mowa w lit. (a), a składka ubezpieczeniowa do tego czasu nie została zapłacona.

Artykuł 5:102

Kolejna składka ubezpieczeniowa

(1) Postanowienie umowy zwalniające ubezpieczyciela z obowiązku ponoszenia ochrony ubezpieczeniowej w przypadku nie opłacenia kolejnej składki ubezpieczeniowej jest bezskutecznie, chyba że:

- (a) ubezpieczający otrzymał wezwanie do zapłaty składki wskazujące precyzyjnie wysokość składki i termin jej płatności;
- (b) po upływie terminu płatności, ubezpieczyciel wezwał ubezpieczającego do zapłaty składki, wskazując precyzyjnie jej wysokość, wyznaczając dodatkowy termin co najmniej dwóch tygodni oraz ostrzegając ubezpieczającego o możliwym zawieszeniu udzielania ochrony ubezpieczeniowej jeśli składka nie zostanie zapłacona; oraz
- (c) dodatkowy termin o którym mowa w lit. (b) upłynął, a składka nie została opłacona.

(2) Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności po upływie dodatkowego terminu o którym mowa w par. 1 lit. (b). Ochrona ubezpieczeniowa będzie przywrócona tak szybko jak ubezpieczający zapłaci składkę w odpowiedniej wysokości, chyba że umowa zostanie wypowiedziana zgodnie z art. 5:103.

Artykuł 5:103

Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia

(1) W wypadku upływu okresu o którym mowa w art. 5:101 lit. (b) lub art. 5:102 par. 1 lit. (b), jeżeli składka ubezpieczeniowa nie została zapłacona, ubezpieczyciel jest uprawniony do wypowiedzenia umowy na piśmie, jeżeli wezwanie o którym mowa, odpowiednio, w art. 5:101 lit. (b) lub art. 5:102 par. 1 lit. (b), zawiera w swej treści uprawnienie ubezpieczyciela do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia.

(2) Umowę ubezpieczenia uważa się za rozwiązaną jeśli, w zależności od okoliczności, ubezpieczyciel nie wzywa do zapłacenia:

(a) pierwszej składki, w okresie dwóch miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w art. 5:101 lit. (b); lub

(b) kolejnej składki, w okresie dwóch miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w art. 5:102 par. 1 lit. (b).

Artykuł 5:104

Podział składki

Jeżeli umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu przed upływem terminu na który była zawarta, ubezpieczyciel jest wyłącznie uprawniony do żądania zapłaty składki za okres poprzedzający rozwiązanie umowy ubezpieczenia.

Artykuł 5:105

Prawo do zapłaty składki

Ubezpieczyciel nie ma prawa odmówić przyjęcia składki ubezpieczeniowej od osoby trzeciej, jeśli:

(a) osoba trzecia działa w imieniu ubezpieczającego, lub

(b) osoba trzecia ma interes w udzielaniu ochrony ubezpieczeniowej a ubezpieczający nie zapłacił składki ubezpieczeniowej lub stało się jasne że nie zapłaci składki w terminie płatności.

Rozdział 6

Wypadek ubezpieczeniowy

Artykuł 6:101

Powiadomienie o zajściu wypadku ubezpieczeniowego

(1) Ubezpieczający, ubezpieczony lub beneficjent jest zobowiązany do powiadomienia ubezpieczyciela o zajściu wypadku ubezpieczeniowego, o ile zobowiązana osoba wiedziała lub powinna była wiedzieć o udzielanej ochronie ubezpieczeniowej i zajściu wypadku ubezpieczeniowego. Skuteczne jest powiadomienie ubezpieczyciela dokonane przez inną osobę.

(2) Powiadomienie powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki i staje się skuteczne z chwilą jego nadania. Jeśli umowa przewiduje, że powiadomienie powinno być złożone w oznaczonym terminie, taki termin powinien być odpowiedni i w żadnym wypadku nie może być krótszy niż 5 dni.

(3) Wysokość świadczenia ubezpieczeniowego powinna być zmniejszona proporcjonalnie do zakresu uszczerbku wywołanego, udowodnioną przez ubezpieczyciela, zbędną zwłoką w powiadomieniu go o zajściu wypadku ubezpieczeniowego.

Artykuł 6:102

Współpraca przy ustalaniu okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego

(1) Ubezpieczający, ubezpieczony lub beneficjent jest zobowiązany do współpracy z ubezpieczycielem w celu ustalenia okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, - w szczególności poprzez:

- udzielanie informacji o okolicznościach zajścia wypadku ubezpieczeniowego,
- udostępnianie dokumentów oraz dowodów dotyczących wypadku ubezpieczeniowego,
- dostęp do danych, dotyczących przyczyn wypadku ubezpieczeniowego

(2) W przypadku jakiegokolwiek naruszenia par. 1, z uwzględnieniem par. 3, świadczenie ubezpieczyciela powinno być zmniejszone w zakresie w jakim ubezpieczyciel udowodnił iż naruszenie spowodowało szkodę.

(3) W przypadku jakiegokolwiek naruszenia par. 1 umyślnie lub lekkomyślnie ale ze świadomością, że takie działanie lub zaniechanie mogłoby wyrządzić szkodę, ubezpieczyciel nie jest obowiązany do spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego.

Artykuł 6:103

Uznanie roszczeń

(1) Ubezpieczyciel powinien podjąć wszelkie uzasadnione czynności zmierzające do terminowego rozstrzygnięcia o roszczeniu ubezpieczeniowym.

(2) Jeżeli ubezpieczyciel nie odrzuci roszczenia albo nie odroczy uznania tego roszczenia poprzez pisemne oświadczenie zawierające podstawy jego decyzji w okresie jednego miesiąca licząc od daty otrzymania wymaganych dokumentów i innych informacji, uważa się że roszczenie zostało uznane.

Artykuł 6:104

Termin spełnienia świadczenia ubezpieczeniowego

(1) W przypadku uznania roszczenia ubezpieczyciel powinien niezwłocznie spełnić świadczenie pieniężne lub odpowiednio inne przyrzeczone świadczenie ubezpieczeniowe.

(2) Jeżeli pełna wartość roszczenia nie została jeszcze określona, ale dochodzący roszczenia jest uprawniony przynajmniej w zakresie jego części, to w tej części świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie.

(3) Płatność świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1 albo 2, powinna nastąpić nie później niż w ciągu jednego tygodnia od daty uznania i określenia pełnej wysokości dochodzonego roszczenia albo odpowiednio jego części.

Artykuł 6:105

Opóźnienie w spełnieniu świadczenia ubezpieczeniowego¹⁰

(1) Jeżeli świadczenie pieniężne nie zostanie spełnione zgodnie z art. 6:104, dochodzący roszczenia, jest uprawniony do żądania zapłaty odsetek od sumy świadczenia ubezpieczeniowego od chwili gdy ubezpieczyciel był zobowiązany spełnić świadczenie do czasu, gdy świadczenie spełnił. Wysokość odsetek stanowi sumę stopy procentowej odsetek zastosowanych przez Europejski Bank Centralny do jego ostatniej głównej operacji refinansowania przeprowadzonej przed pierwszym dniem kalendarzowym odnośnego półrocza oraz dodatkowych 7 punktów procentowych.

(2) Dochodzący roszczenia jest uprawniony do rekompensaty z tytułu wszystkich dodatkowych szkód spowodowanych przez opóźnienie spełnienia świadczenia pieniężnego.

Rozdział 7

Przedawnienie

Artykuł 7:101

Roszczenie o zapłatę składki ubezpieczeniowej

Roszczenie o zapłatę składki przedawnia się z upływem roku od dnia wymagalności składki.

Artykuł 7:102

Roszczenie o zapłatę świadczeń ubezpieczeniowych

(1) Co do zasady, roszczenie o zapłatę świadczeń ubezpieczeniowych przedawnia się z upływem lat trzech od dnia, w którym ubezpieczyciel ostatecznie uznał roszczenie lub od dnia w którym można przyjąć, że roszczenie zostało w taki sposób uznane, zgodnie z art. 6:103. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego, za wyjątkiem roszczeń wynikających z ubezpieczeń na życie, gdzie okres ten wynosi lat 30.

(2) Roszczenie o zapłatę wartości wykupu ubezpieczenia na życie, przedawniają się z upływem lat trzech od dnia otrzymania przez ubezpieczającego końcowego zestawienia zgromadzonych środków. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż trzydzieści lat, od dnia rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie.

---

¹⁰ Artykuł oparty jest na treści artykułu 3 par. 1 (d) Dyrektywy 2000/35/EC.

Artykuł 7:103

Pozostałe zagadnienia związane z przedawnieniem

Zgodnie z art. 7:101 oraz art. 7:102 ZEPU, artykuły 14:101 – 14:503 Zasad Ogólnych Europejskiego Prawa Kontraktów (PECL¹¹) stosuje się odpowiednio, do roszczeń z umowy ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia może wyłączyć stosowanie powyższych przepisów PECL zgodnie z art. 1:103 par. 2 ZEPU.

---

¹¹ Cf. Lando/Beale (eds.), *Principles of European Contract Law, Parts I and II* (Kluwer Law International, The Hague 2000); Lando/Clive/Prüm/Zimmermann (eds.), *Principles of European Contract Law, Part III* (Kluwer Law International, The Hague 2003).

Część 2

Postanowienia wspólne dla ubezpieczenia szkody

Rozdział 8

Suma ubezpieczenia i wartość ubezpieczenia

Artykuł 8:101

Wysokość odszkodowania pieniężnego

(1) Ubezpieczyciel nie jest zobowiązany do spełnienia świadczenia pieniężnego wyższego od sumy będącej równowartością szkód poniesionych przez ubezpieczonego.

(2) Postanowienie umowy, które określa wartość przedmiotu ubezpieczenia jest ważne nawet jeśli określona wartość przekracza rzeczywistą wartość przedmiotu ubezpieczenia, o ile ubezpieczający lub ubezpieczony nie działali na szkodę drugiej strony lub nie wprowadzali ubezpieczyciela w błąd, w chwili gdy wartość była ustalana.

Artykuł 8:102

Niedoubezpieczenie

(1) Ubezpieczyciel odpowiada za każdą szkodę do wysokości sumy ubezpieczenia, nawet jeśli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w chwili zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

(2) Jednakże jeśli ubezpieczyciel udziela ochrony ubezpieczeniowej zgodnie z par. 1, to jest on także uprawniony do wypłaty odszkodowania pozostającego w takim stosunku do wartości szkody w jakim pozostaje suma ubezpieczenia do rzeczywistej wartości ubezpieczonego mienia z chwili wystąpienia szkody. Ponadto zwrot równowartości kosztów, o których mowa w art. 9:102 powinno być dokonane w takiej samej proporcji.

Artykuł 8:103

Zmiana umowy w przypadku nadubebezpieczenia

(1) Jeśli suma ubezpieczenia przekracza równowartość maksymalnej szkody zgodnie z umową ubezpieczenia, każda ze stron jest uprawniona do żądania zmniejszenia sumy ubezpieczenia i odpowiedniego zmniejszenia składki za pozostały okres trwania umowy.

(2) Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w zakresie zmniejszenia sumy ubezpieczenia i składki, każda ze stron po upływie jednego miesiąca od chwili przedstawienia żądania o którym mowa w par. 1, jest uprawniona do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia.

Artykuł 8:104

Wielokrotne ubezpieczenie

(1) Jeżeli ten sam interes ubezpieczeniowy jest odrębnie ubezpieczony przez więcej niż jednego ubezpieczyciela, ubezpieczony jest uprawniony do żądania spełnienia świadczenia od jednego i każdego ubezpieczyciela do wysokości niezbędnej do zaspokojenia ubezpieczonego w zakresie rzeczywiście poniesionych szkód.

(2) Ubezpieczyciel, do którego zwrócono się z roszczeniem powinien spełnić świadczenie pieniężne do wysokości sumy ubezpieczenia oraz zwrócić koszty poniesione w związku z zastosowaniem środków zapobiegawczych, niezależnie od prawa dochodzenia świadczenia od jakiegokolwiek innego ubezpieczyciela.

(3) Pomiędzy ubezpieczycielami, prawa i obowiązki o których mowa w par. 2, powinny być określone proporcjonalnie do sum, do których wysokości odpowiadają oni, niezależnie od siebie, wobec ubezpieczonego.

Rozdział 9

Uprawnienie do odszkodowania

Artykuł 9:101

Przyczynienie się do powstania szkody

(1) Ani ubezpieczający ani ubezpieczony nie jest uprawniony do odszkodowania w zakresie w jakim szkoda powstała w wyniku jego działania lub zaniechania, umyślnego z zamiarem wyrządzenia szkody lub lekkomyślnego z wiedzą o tym, że dane działanie lub zaniechanie może spowodować wystąpienie szkody.

(2) Zgodnie z jednoznacznym postanowieniem umowy wprowadzającym zmniejszenie należnego odszkodowania, odpowiednio do stopnia zawinienia, ubezpieczający lub ubezpieczony powinien być uprawniony do odszkodowania jeśli jakakolwiek szkoda została wyrządzona przez działanie lub zaniechanie wynikające z niedbalstwa.

(3) Przyczynienie się do powstania szkody o którym mowa w par. 1 i 2 oznacza także bezskuteczność zapobiegnięcia lub zmniejszenia szkody.

Artykuł 9:102

Zwrot kosztów poniesionych w związku z zastosowaniem środków prewencyjnych

(1) Ubezpieczyciel powinien zwrócić koszty poniesione lub równowartość szkody poniesionej przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego wynikłych z zastosowania środków w celu zmniejszenia rozmiarów szkody w zakresie w jakim zastosowanie tych środków przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego było w danych okolicznościach uzasadnione, chociażby okazało się bezskuteczne.

(2) Ubezpieczyciel powinien spełnić świadczenie ubezpieczającemu lub odpowiednio ubezpieczonemu jeżeli zastosowano środki, o których mowa w par. 1, nawet jeśli razem z odszkodowaniem suma ta przekroczy sumę ubezpieczenia.

Rozdział 10

Subrogacja

Artykuł 10:101

Subrogacja

(1) Ubezpieczyciel jest uprawniony do dochodzenia roszczeń wynikających z subrogacji przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę do wysokości w jakiej wypłacił świadczenie ubezpieczonemu, z zastrzeżeniem par. 3

(2) W zakresie w jakim ubezpieczony zrzeka się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, naruszając tym uprawnienie ubezpieczyciela z tytułu subrogacji, traci on prawo do odszkodowania.

(3) Ubezpieczyciel nie jest uprawniony do dochodzenia roszczeń wynikających z subrogacji przeciwko osobie, z którą ubezpieczający lub ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub w analogicznym stosunku do ubezpieczającego lub ubezpieczonego lub też wobec osoby będącej pracownikiem ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie lub lekkomyślnie z wiedzą o tym, że może spowodować wystąpienie szkody.

(4) Ubezpieczyciel nie może wykonywać swoich praw wynikających z subrogacji z naruszeniem praw ubezpieczonego.

Rozdział 11

Osoby ubezpieczone inne niż ubezpieczający

Artykuł 11:101

Zakres uprawnień ubezpieczonego innego niż ubezpieczający

(1) W przypadku ubezpieczenia na rzecz osoby ubezpieczonej innej niż ubezpieczający, w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, osoba ta jest uprawniona do świadczenia pieniężnego.

(2) Ubezpieczający może dokonać zmiany takiego wskazania, o ile:

- (a) dokument ubezpieczenia nie stanowi inaczej; lub
- (b) nie zaszedł wypadek ubezpieczeniowy.

(3) Zmiana wskazania jest skuteczna o ile została sporządzona na piśmie i dostarczona ubezpieczycielowi.

Artykuł 11:102

Wiedza ubezpieczonego innego niż ubezpieczający

Jeżeli ubezpieczający jest zobowiązany do dostarczenia odpowiednich informacji ubezpieczycielowi, wiedza osoby o której mowa w art. 11:101 nie może być przypisana ubezpieczającemu, jeśli osoba ubezpieczona nie jest świadoma swojego statusu.

Artykuł 11:103

Naruszenie obowiązku przez poszczególnego ubezpieczonego, innego niż ubezpieczający

Naruszenie obowiązku przez jednego ubezpieczonego nie narusza praw pozostałych osób ubezpieczonych w ramach tej samej umowy ubezpieczenia, chyba że ryzyko jest wspólnie ubezpieczone.

Rozdział 12

Ubezpieczane ryzyko

Artykuł 12:101

Skutki braku ubezpieczonego ryzyka

(1) Jeżeli ubezpieczane ryzyko nie istnieje w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia ani w czasie jej trwania, składka nie należy się. Jednakże ubezpieczyciel jest uprawniony do zwrotu uzasadnionych kosztów poniesionych w związku z zawarciem umowy.

(2) Jeżeli ubezpieczane ryzyko przestanie istnieć w okresie trwania umowy, umowę uznaje się za rozwiązaną z chwilą z którą ubezpieczyciel został o tym poinformowany.

Artykuł 12:102

Zbycie przedmiotu ubezpieczenia

(1) W razie zbycia tytułu prawnego ubezpieczonego mienia, umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu w terminie jednego miesiąca od dnia zbycia, chyba że ubezpieczający i nabywca umówią się na rozwiązanie umowy w terminie wcześniejszym. Przepisu tego nie stosuje się jeżeli umowa była zawarta na rzecz nabywcy.

(2) Domniemywa się, że nabywca mienia jest ubezpieczony z chwilą, gdy ryzyko związane z ubezpieczonym mieniem zostało przeniesione.

(3) Paragrafu 1 i 2 nie stosuje się:

- (a) jeśli ubezpieczyciel, ubezpieczający i nabywca umówią się inaczej, lub
- (b) do przejścia tytułu prawnego na podstawie dziedziczenia.

Część 3

Zasady ogólne dla ubezpieczeń na stałe sumy

Rozdział 13

Dopuszczalność

Artykuł 13:101

Ubezpieczenia na sumy stałe

Tylko ubezpieczenia wypadkowe, zdrowotne, na życie, posagowe, zaopatrzenia dzieci oraz inne ubezpieczenia osobowe mogą być ubezpieczeniami na sumy stałe.